

Resor med M 20 2016-2021

Redaktör: Carl Anders Torelm

Författare: Göran Ringqvist & Åke Foghammar

Innehåll	Sid
Inledning	1
2016	2
2017	4
2018	7
2019	10
2020	11
2021	14

Inledning - Föreningens sjöresor

När Föreningen M 20 tog över fartyget M 20 så blev det tidigt fokus på att använda M 20 för olika sjöresor. Dels är hela syftet med Föreningen M 20 att bevara M 20 som ett sjögående museifartyg. Ett fartyg som ligger vid kaj och ej används slutar snart att fungera och blir obrukbar och kan i värsta fall sluta som sjunket vrak! Men det är också viktigt att bedriva verksamhet som kan inbringa intäkter för att täcka drifts- och underhållskostnader. Medlemsresor och charter är Föreningens huvudsakliga inkomstkällor. Ytterligare ett skäl var att Föreningen vill visa upp fartyget för allmänheten runt våra kuster. Från 2005 och framåt under varje sommarhalvår har M 20 genomfört många resor kring Sveriges kuster, besökt 100-tals hamnar och tagit emot tusentals besökare. Här följer en beskrivning M 20 resor i Föreningens regi under tiden 2005-2021. Dokumentet är uppdelat i tre delar, 2005-2010, 2011-2015 samt 2016-2021.

2016

Under den första helgen i oktober samlades, främst under lördagen, ett halvdussin medlemmar, varav två "Göteborgare" (!), för att vårda M 20.

Arbeten utfördes såväl på som under däck. Två av oss fortsatte på söndagen med sjömaning i strålande och värmande höstsol och helt vindstilla!

Ett härligt avbrott i vardagen till nytta och nöje för oss alla och inte minst för M 20!

Välkommen att hjälpa till vid nästa VAF den 5 november eller den 3 december då vi bl.a. skall täcka in bryggan med presenning.

Tre tappra medlemmar slöt upp på Allhelgonadagen och genomförde materielkontroller.

Maskineriet fungerade utan anmärkning efter ordentlig varmkörning. Den nya plottern fungerade utmärkt och gav oss ett fint spår av dagens tur med "solsken". Valentin på däck, Johan M i maskin och Åke på bryggan.

75-åringen ser nu fram mot din anmälan till det ståtliga [Jubileumsmötet](#) den 1 december vid fd Neglingevarvet.

På kölsträckning- & byggnadsplatsen vid Neglingevarvet, Saltsjöbaden, där M 20 stapelavlöpte den 1 december 1941, ligger i stället för den stora varvsbyggnaden idag en restaurang, Plyms kök & bar! Här firar vi den 1 december kl 17:30 M 20 75 år.

Med M 20 liggande förtöjd alldeles utanför verandafönstren sitter vi varmt och skönt och firar jubilarer! Vi ankommer till "Neglingevarvet" med M 20 och förtöjer på pontonen alldeles intill restaurangen. Ombord finns bingplatser (14) för främst långväga eller andra medlemmar som vill övernatta ombord (Edit: Det är nu fullbokat). OBS! Vi kan vara upp till 20 personer ombord under förflytningarna, varav 12 som passagerare (PAX). För de som inte kan åka med M 20 eller inte är snabba nog att anmäla sig med sitt M 20-önskemål finns utmärkt förbindelse med buss & tåg från/till Slussen med Saltsjöbanan. P.g.a. Slussenombyggnationen sker byte vid Henriksdal. Buss 25B från SLUSSEN passar tågets linje 25 mot Saltsjöbaden och vice versa. Man kliver av/på vid hpl. NEGLINGE i Saltsjöbaden och går sedan 800m/12 min till Plyms kök & bar. Restid c:a 35 min. Ny tidtabell kommer ut senare i höst men nu på e.m. är det avg. från Slussen var 20:e min. och senare på kvällen från NEGLINGE var 30:e min.

Program i stort:

Torsdag 1/12

12.00 Samling ombord för mätta medlemmar som skall segla med M 20 till Saltsjöbaden.
12.30 M 20 avgår från Museipiren vid St. Erik genom Skurusundet och Baggenstäket.
14.00 Ankomst ”Neglingevarvet”, förberedelser med bl.a. flaggning över topp, inre tjänst.
16.30 BIO (Bar Is Open) ombord för de som kommer tidigt.
17.30 Samling på Plyms Veranda.
18.00 Jubileumsmöte med anföranden samt bildspel från sommarens Jubileumsseglat!
19.30 Jubileumsmiddag/Jubileumsjulfest (med tillgång till Jubileum).
e.s.o. Final med fyrverkeri och hurrarop!

Fredag 2/12

09.00 Flagghissning, frukost ombord på M 20 för de boende ombord och förberedelser för gång.
10.30 Avgång ”Neglingevarvet” mot Stockholm genom Baggenstäket och Skurusundet.
12.00 Ankomst Museipiren, Stockholm, återställning samt smärre avrustningsarbeten.
13.00 DA för de som har bråttom, några övriga försätter med enklare avrustningsarbeten.
Kostnader: Jubileumsmötet med Jubileumsjulfest: 475:- (dryck betalas enskilt)
Övernattning ombord på M 20 inkl. frukost: 100:- (tag med sänglinne/sovsäck m.m.)

2017

Med mycket kort varsel, drygt 36 timmar, erbjöd Tenövarvet i Vaxholm Föreningen M 20 att utan kostnad torrsätta och bottenspolas M 20 under 6 timmar på fredagen då varvet firade 50 år i branschen. Grattis!

Snabbt ordnades med bemanning och kontakt togs omedelbart med våra vänner på Transportstyrelsen för att ”slå två flugor på smällen”! M 20 skall mellanbesiktigas senast september 2018 men tidigast från sommaren 2017 för att få fortsatt certifiering fram till juni 2020. Däri ingår en torrsättning med skrovbesiktning m.m.

Tidigt på fredagsmorgonen startade vi upp och for iväg utan problem men tyvärr tappade FC sin iPhone i ”drickat” under losskastningen. Nåväl, på väg i arla morgonstund fick vi andas ”sjöluft” men något strul med 24V-systemet uppstod. Inget ljus i kompassen, ingen ström till bryggplottern m.m. Det visade sig att batteriladdaren hade löst ut av någon anledning. Tillslag och allt var åter Ok!

Vi mottogs av Tenövarvets bussiga personal som avtalat kl. 08.30.

Efter formell överlämning av fartyget till Tenövarvet gjordes förberedelser för torrsättning. Varvet har en vagn med 2×5 st hydragrocker (tar maximalt totalt 100 ton) och som lyfter fartyget på spanter. Fartyget står således inte på kölarna!

Kl. 10.30 var vi uppe och Transportstyrelsens chefsinspektör anlände för att förrätta besiktning av museifartyget. Den mest positiva kommentaren av flera var nog att det nästan ”såg ut som ett nybygge!” Botten, axlar, roder & propellrar samt bottenventiler besiktigas U.A.!

Därefter följde invändig kölrumsinspektion och bottenventilkontroll i maskinrummet. Som slutkläm erhöll vi Förrättningskvitto U.A. och vi överlämnade som ett litet tack vår nya M 20-broschyr!

Lunchdax! Tenövarvet bjöd på Hamburgerlunch samt kaffe och kaka!

Under eftermiddagen övningsöppnade och rengjorde vi bottenventilarna för logg och ekolod om Bb. Nu OK!

I stället för bottenspolning av fartyget utförde varvet på vår önskan axellager- & roderpelsmätningar. Mätvärdena låg klart inom tillåtna gränser! (2% av axeldiametern).

Strax efter 15.00 påbörjades sjösättning och vi avgick kl. 16.10 mot hemmahamnen. Återigen hade laddaren för 24V-systemet slagit bakut men återstatades och hemfärden gick bra!

Inga följdläckor efter torrsättningen kunde konstateras (det ”knakade” lätt i skrovet under torrsättningen) så mycket nöjda med dagen lämnade vi M 20 väl vinterförtöjd vid Museipiren kl. 18.00.

Stort TACK till Tenövarvet, Transportstyrelsen och M 20-besättningen! /FC Åke

M 20 Resa Stockholm – Visby 2017

2017-06-29

Vid 11-tiden lämnades Vasapiren. Resan gick söderut via Baggenstäket mot Dalarö, där bensin till

gummibåtens utombordare införskaffades samtidigt som lunchen serverades. Färden gick vidare mot Nynäshamn via Horsfjärden och Skramsösund. Innan Nynäshamn hade vinden ökat påtagligt men förtöjningen gick utan problem då vinden låg mot kajen.

2017-06-30

Tanken var att gå till Arkö för natten, men på grund av vinden som nu låg på 24 m/sek i byarna vid Landsort låg vi tryggt kvar i Nynäshamn. Kraftigt regn under hela dagen.

2017-07-01

Tidigt på morgonen lämnade vi Nynäshamn och gick Herrhamraleden, Sävösund, Stendörren, Oxelösund till Arkö där vi åt lunch vid kaj. Färden gick så vidare inomskärs till Västervik dit vi kom på kvällen.

2017-07-02

Så var det då äntligen dags att sätta kurs mot Visby. Vinden hade helt lagt sig och endast lätt dyning var kvar efter stormen. Vid 13-tiden träcklade vi in oss i Visby gästhamn. Under kvällen droppade hyresgästerna in och blev tilldelade sina kojor.

2017-07-03 –06

Stillaliggande under Almedalsveckan. Under torsdagen lämnade undertecknad över FC-skapet till Åke Foghammar.

Sommarturné 2018

M 20's Sommarturné 2018

En alltigenom mycket uppskattad och lyckad medlemsresa 2018 !
Utländsbesök, spännande historiska besök, trevlig gemenskap med upplevelser
och mängder av intresserade längs färdvägens skärgårds- och kanalsträckor !

40 hamnbesök med totalt flera tusen åskådare.

Flera marina organisationer har på olika sätt deltagit i resan;

Reservofficerskurs 1972
Reservofficerskurs 1974
Reservofficerskurs 1976
NROF Norges Reservofficersförbund
Maritiman Göteborg

KNM ALTA
KNM NARVIK
Oscarsborgs festning
Marinemuseet Horten

FM Flottans män i Karlstad
FM Flottans män, Riksförbundet
Föreningen af Chapmansällskapet
Sjöhistoriska museets vänförening
SOSG Sjöofficerssällskapet i Göteborg
SFRO-G Svenska Flottans Reservofficersförbund i Göteborg
Old Ships Race, Åmål 375 år
Medlemmar ut Veteranflottillen och Föreningen M 20

Några siffror:

Distansminuter:	1 200 M
Hamnbesök:	40 st
Ankringar:	2 ggr
Antal slussningar:	140 ggr
Passerade rörliga broar:	106 st
Måltider ombord:	750 st
Övernattningar ombord:	360 st
Dieselförbrukning:	5,4 m ³

M 20 uppmärksammades på Karlstad kommuns Facebooksida, i Åmåls Dagblad och av väldigt många officerare och f.d. värnpliktiga som tjänstgjort på M-båt (typ M 20).

En av de sista värnpliktiga kockarna ombord 2004 besökte M 20 i Norsholm och överlämnade en målning av M 20 !

I samband med vattenbrist ombord fick M 20 hjälp med vatten av Kustbevakningen i Södertälje/Mälaren. Det visade sig att två av de ombord på Kbv hade tidigare tjänstgjort ombord på M 20!

Löfbergs Lila, Karlstad

OSR Åmål

Patrik Lodin & Tavlan

Uppbackning, skaffning !

Ekolodsbild av Blücher i Oslofjorden

Bettan Håkansson, Lilla Varholmen, Hjuvick

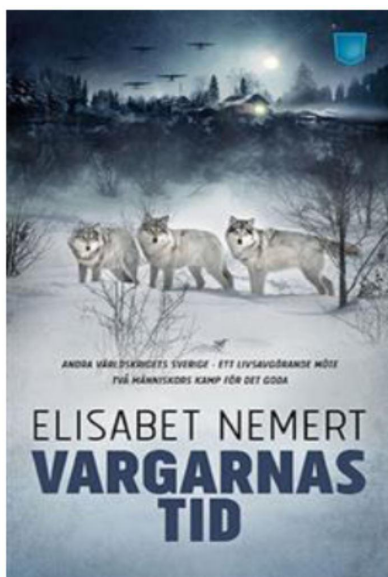
Höstmöte 2018

Vid Föreningen M 20s välbesökta höstmöte den 26 november 2018 uppmärksammade vi de dramatiska händelserna över Öresund för 75 år sedan. Under brinnande världskrig skedde en av de största räddningsoperationer som Svenska Flottan deltagit i. Endast ett av räddningsfartygen finns ännu kvar i sjögående skick. Det är vårt fina museifartyg Minsvepare M 20. Här kommer historien om flykten över Öresund och räddningen av tusentals danska judar 1943.

Vid vårt möte visades och överlämnades denna dramatiska tavla med M 20 i nattmörkret. Tavlan skänktes av Patrik Lodin till M 20 i Borensberg 2018-08-09 och finns nu ombord på M 20.

Vid vårt höstmöte höll författarinnan Elisabet Nemert ett mycket uppskattat föredrag om sina efterforskningar om händelserna under andra världskriget. I hennes bok "Vargarnas Tid" utgiven 2016 beskrivs hur en dansk judefamilj Rosenstein flyr med en liten fiskebåt tillsammans med den världsberömda danska atomfysikern Niels Bohr med hustru. Vi citerar ur boken:

Den lilla båten krängde något alldeles förskräckligt och de hade fullt sjå att hålla sig kvar på kajutans smala britsar. Plötsligt, som en blix från klar himmel, som ett rovdjurs oväntade anfall på ett intet anande byte, flödade ljuset från starka strålkastare in genom kajutans små runda fönster. Och med det avslöjandet ljuset följde skräcken. De var upptäckta, deras flykt hade varit förgäves. Var det så här deras liv skulle sluta, fångade på ett stormpiskat hav för vidare transport till en säker död i Hitlers förintelseläger? Men så hördes fiskaren Mickelsens lugna, trygga stämma: Vi har fint sällskap i natt. Två båtar från den svenska marinen eskorterar oss i hamn! Vi befinner oss på svenskt territorialvatten nu. Tårar av lättnad, tacksamhet och glädje rann nedför deras kinder. Familjerna Bohr och Rosenstein log mot varandra, inga ord behövdes.

M 20 var ute på räddningsuppdrag den aktuella höstnatten 1943. Kan det vara möjligt att det var just M 20 som mötte och räddade familjen Rosenstein och Niels Bohr? Den dramatiska tavlan visar M 20 som lyser med strålkastare i nattmörkret på jakt efter något – kanske fiskebåten med Niels Bohr!?

I vilket fall blev vårt möte en tribut till de humanitära räddningsoperationer som Svenska Flottan och M 20 deltog i för 75 år sedan!

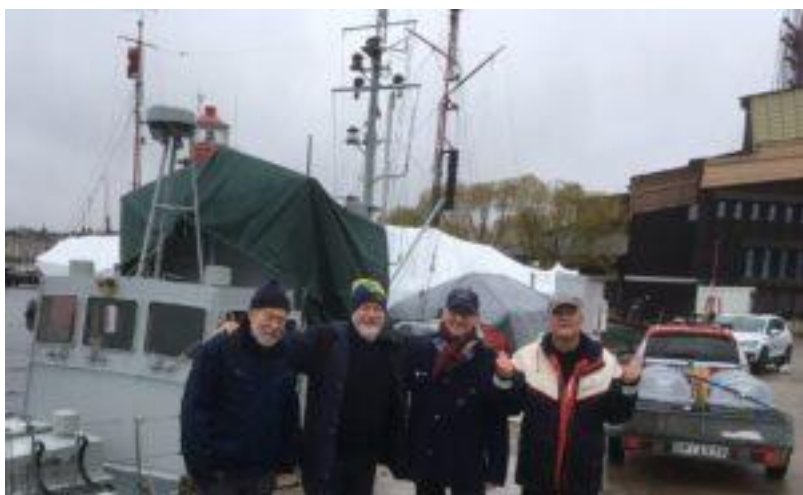
/Anders Torelm, november 2018

2019

Ca 30 medlemmar samlades i anrika Drottning Victorias Örlogshem torsdagen den 21 november för att närvara vid Föreningens höstmöte. Mötet inleddes med sedvanligt mingel med goda wraps och passande dryck. Under kvällen fick vi höra ett intressant föredrag av Alexander Wahlund som är expert på Stockholms kustartilleriförsvaret.

Under själva mötesförhandlingarna gicks ett antal frågor igenom, bl.a. om ändrade stadgar och nya årsavgifter. Läs protokollet [här](#). Du når det också under Arkiv/Föreningen i listan ovan.

Ett litet men piggt gäng samlades i den gråmulna lördagsmorgonen och såg till att vårt Museifartyg fick "tak över huvudet" inför vinterns snöfall. I lätt regn byggdes ställning och drogs rejäla presenningar, vilka noggrant surrades för storm. Allehanda skeppsmateriel stuvades under däck och de närvarande belönades med varm Gulaschsoppa i den goa värmen från fartygets nyinstallerade och driftsatta värmepåsar.

På bilden tagen av Richard Låftman syns fr. v. Valentin Hjertsson, Åke "Foge" Foghammar, Oscar "Occe" Wikander och Tomas "Kilen" Kilström som gör tummen upp för tacksägelse och livflottar!

Inför höstmötet den 21 november lägger Styrelsen fram ett förslag om ändring av Föreningens stadgar och medlemsavgiftsstruktur.

Ändringsförslaget går ut på att Föreningen ska bedriva ungdomsverksamhet genom utbildning ombord och i land med inriktning på navigation, sjömanskap, fartygsvård samt försvarskunskap. [Läs Föreningens stadgar](#).

Avgiftsstrukturen föreslås ändrad så att stödjande medlemmar (dagens medlemskap) får en årsavgift på 250 kr. Aktiva medlemmar, med större förmåner, betalar 500 kr per år och ungdomsmedlemmar (under 26 år) 100 kr per år. [Läs mer om avgiftsförslaget](#).

2020

Uppdrag: M 20 Exposition

Ledd av besättningen Grabbarna Boys seglar den 79 år gamla minsveparen på utställningsturné i Stockholms skärgård för att upplysa om Sveriges marina historia och hur den bland annat användes till att hjälpa judiska flyktingar under andra världskriget.

Taxibåten lägger sig parallellt med minsveparen och bordas av en besättning på åtta man som återvänt från en utflykt ute på Grönsjär. De är medlemmar i Föreningen M 20 som ideellt sköter båten. Under natten har besättningen sovit i militärfartyget som ligger förtöjd vid Sandhamn, en av utställningsplatserna.

– Vi kom hit igår kväll och då dök det upp runt 20 personer till utställningen. Vi har öppet så länge någon av oss ombord är vaken och folk är intresserade av att se båten, säger Anders Torelm, ordförande för Föreningen M 20.

Utställningen invigdes vid museipiren vid Galärvarvet men bara för anställda på Sjöhistoriska museet – som äger båten – och Föreningen M20:s medlemmar. Därefter fortsatte resan mot Söderarm med de nyproducerade informationstexterna om minsveparen och dess historia.

– En del handlar om vad för typ av fartyg det är och sedan hur hon har använts. M 20 var med under andra världskriget och hjälpte till att transportera minst 109 danska judar till Sverige. Vi har kvar loggböckerna från den tiden! berättar Anders Torelm.

DET FÖRKLARAS även hur minsvepningen gick till i Öresund. Med hjälp av långa vajrar fångade man upp och skar av linan som minan var fäst vid.

– Man sveper på så sätt upp minorna till ytan. Sjöbesättningen kunde ro ut till minan och desarmera den för hand eller spränga på plats. Det var ett farligt jobb, minor är ett lömskt vapen, förklarar Anders Torelm.

Han har likt resten av medlemmarna på båten varit reservofficerare i den svenska sjöflottan under 70-talet. Han seglade själv med samma båtar på den tiden.

– Man utbildades i navigation och sjömanskap. När båtarna förlegades efter 1960 användes de som skolbåtar för officerare i flottan, säger Anders Torelm.

Vart kommer din passion för båten ifrån?

- Av nostalgiska skäl. Jag är pensionär och det här är min hobbyverksamhet. Båten är nästan i originalskick från andra världskriget, man blir så kär av att åka i den, uttrycker Anders med värme. En nästan 80 år gammal båt som jubilerar nästa år och det enda sjögående museifartyget i Stockholm. Innanmätet är restaurerat och intakt med 14 bingplatser – fyra för besättningen och resten gäster. Men delar av båten kräver renovering; stävstocken i ek och några bord vid stäven är delvis ruttna och måste bytas ut. För det har en insamling startats och målet är 1 000 000 kronor.
- Hittills har vi fått in 300 000 kronor privatpersoner, fonder och företag. Aktörer som vill stödja marinhistoriskt bevarande, säger Anders Torelm och fortsätter:
- Om vi inte får ihop pengarna så kommer vi inte kunna åka till Gotland, västkusten eller andra resmål som vi normalt gör under sommaren. Då får vi skjuta på reparationerna med ett år till. Vi vågar inte gå ut med henne på öppet hav som hon ser ut nu.

Gänget som seglar runt med utställningen för veckan är bekanta med varandra sedan 50 år tillbaka. Sju av dem har en egen förening kallad Grabbarna Boys, som startades efter tiden tillsammans på sjökrigsskolan 1974.

–Vi träffas regelbundet varje år. Vi är totalt runt 30 stycken som i olika konstellationer gör saker ihop med marinanknytning, berättar Oscar Wikander, medlem i Grabbarna Boys och Föreningen M 20.

– Detta år är jag ordförande. Vi är ett oerhört unikt gäng med en egen hymn till och med, tillägger Åke Foghammar.

Rutinerat utför besättningen på minsveparen sina sysslor innan det är dags för lunch på båten. Varje person har en uppgift som sedan roteras så att alla får testa på.

Hungriga besättningsmän stegar nerför däckluckan till matsalen och möts av pytt i panna med stekt ägg, knäckebröd vid sidan och folköl. Frågan ställs: någon som vill ha vändstekt?

–Jag tar gärna en turn over, svarar Åke Foghammar och blir serverad.

Kamraterna på båten är noga med att hålla militära traditioner, med glimten i ögat förstås. En av besättningsmännen, Göran Ringqvist, är helgens fartygschef. Han har en egen hytt i aktern med tillhörande matsal som sig bör.

– Det låter formellt men när vi är ute och kör så kräver Transportstyrelsen att någon på båten är juridiskt ansvarig i form av en fartygschef.

– Vi hissar flaggan varje morgon, blåser givakt och slår åtta glas i skeppsklockan. Vid solnedgång halas flaggan ner. Det här är ingen fritidsbåt, det är en museal båt, konstaterar Anders Torelm.

PANNAN MED pytten tar snabbt slut mellan de åtta reservofficerarna och blickarna vänds mot chefsmaskinisten Tomas Kilström. Det är dags för att värma upp motorerna inför avfärd.

Vatten-tankarna och annat ska bunkras upp vid Vinterhamnen för att sedan segla vidare mot nästa utställningsstopp, Bullerö.

Den flytande artefakten bullrar och rep börjar lossas från kajens pollare. Tre signaler tutar: ”min maskin går back” och långsamt men stabilt varvar båtens motorer upp i marschfarten, tio knop, samtidigt som Sandhamn blir en smal rand i horisonten.

Författare Daniel Diaz. Denna text har tidigare varit publicerad i Tidningen Skärgården nr 37, 10 september 2020

Reserapporter M 20, år 2021. Jubileumsresan med anledning av 80-års aktiv tjänst.

Etapp RK A, Stockholm – Karlskrona (Göran Ringqvist FC)

26/6 Avgång Vasabryggan kl. 09.55 med 9 personer ombord.

Dagen bjöd på strålande sol och varmt och skönt väder.

Ett TV team gjorde ett reportage om vår jubileumsresa.

Före avgång döptes den nyrenoverade tjänstecykeln och fick namnet ”Håkis”.

Efter passage av Baggenstaket var det läge för mig att ta en kopp kaffe.

Just då, på Baggensfjärden, passade C-G Wallin på att fotografera oss från sin båt. Denna bild pryder nu framsidan av boken ”Minsveparen M 20 – 80 år till sjöss i krig och fred”.

Färden gick vidare genom Dalarö, förbi Berga och Muskö. I Nynäshamn körde vår tidigare ekonomiansvarige, Claes Enquist, upp med sin båt på vår SB sida och avgav en hälsning.

Vi lämnade Herrhamraleden bakom oss och satte kurs mot natthamnen i Sävsundet. Hos Hans Manhem med familj är vi alltid lika välkomna. Våra egengrillade hamburgare med tillbehör avnjöts i familjen trädgårdsmöbler på deras brygga. Denna kväll spelade Sverige mot Ukraina i fotbolls EM. Vi blev inbjudna till familjens hus att titta på matchen!

30/6 Vid uppstart av SB HjM visade det säg att bottensilen var igensatt av sjögräs. BB HjM fick fortsätta att gå medan silen gjordes ren under gång. Det mulnade på succesivt efter Stendörren, Oxelösund och Arkö. Innan Västervik fick besättningen pröva på att bärga livboj i den tilltagande vinden. I Västervik förtöjde vi i regn akter om M 24. Vi fick besök av Flottans Män, vilka överlämnade en bok. Dessutom kom några medlemmar och hälsade på. Middag intogs på en uteservering med regndropp från markiserna.

1/7 Dagen fortsatte med regn och med kuling från NO. Vi gick genom Spårösund söderut inomskärs. Vid Mannen gick vi ut i öppen sjö och fick känna på sjögången. Kursen sattes mot Blå Jungfrun där jag hade tänkt att ankra för lunch. Nu blev det inget med detta på grund av vädret. Även lunchen sköts på framtiden. Rorgångarna fick slita i den akterliga sjön. När vi närmade oss Borgholm klarnade det upp och vi förtöjde i strålande sol. Det var ett stort intresse bland allmänheten för att komma ombord. Jag räknade till ett 50-tal besökare. Journalister från både Ölandsbladet och Barometern intervjuade mig. Två saker gjorde att besöket blev en succé, fint väder samt att vi förtöjde redan kl.15.00.

2/7 Det blev en jobbig resa ner igenom Kalmarsund eftersom dimman låg tät. Många tyska och holländska segelbåtar var på väg norrut. Dom kompiskörde, så vi mötte dem i omgångar. Visuellt gick det inte att se dom, utan bara på radarn och de som hade AIS. I Kalmarområdet var det även tyngre trafik. Min tanke var att gå in till Bergkvara för ett lunchstopp, men för att spara tid blev det inte så. När vi väl hade kommit in i Torhamnsleden lättade dimman och vi kunde navigera efter de många enslinjer som finns där. En mottagningskommitté mötte oss när vi lade till vid Marinmuseet i Karlskrona.

Här skulle det vara besättningsbyte och en del av de nya var redan på plats.

3/7 Åke hade planerat in ett besök på Kungsholmsfort med guidad visning. Marinmuseet sålde biljetter till detta evenemang. På grund av att flera av deltagarna på RK A samt några nya till RK B även var intresserade skulle antalet passagerare blivit för högt. Av denna anledning sjösattes ”Gugge” och fick transportera ut de tre övertaliga. Besöket blev mycket uppskattat, vilket även det fina vädret bidrog till.

Ettapp RK B, Karlskrona – Trelleborg (Åke Foghammar FC)

Ettapp RK C, Trelleborg – Helsingborg (Åke Foghammar FC)

Ettapp RK D, Helsingborg – Göteborg (Göran Ringqvist FC)

8/7 Besättningsbyte i Helsingborg, Reservofficerssällskapet i Göteborg (ROSIG) hade chartrat M 20 för deras återkommande navigationsövning och man embarkerade under kvällen. Sjökortet preparerades tills sent.

9/7 Vid avgång från innerhamnen i Helsingborg gäller det att passa på att smita ut mellan färjorna. Poster för gång sattes och man kom så sakteliga in i rutinerna. De flesta av deltagarna hade kört med mig vid tidigare tillfällen, så det mesta var repetition. Övningsledaren hade lagt in ett antal moment under förmiddagen. Vid middagstid förtöjde vi i Torekov, åt lunch ombord och hade öppet skepp. Eftermiddagen fortsatte med ytterligare övningsuppgifter i Laholmsbukten. Förtöjning i ett gråmulet Halmstad för natten. Det vara bara hamnkaptenen som intresserade sig för oss. Middag förtärdes ombord.

10/7 Efter vändningen i Nissan framför Flottans Mäns stuga lämnade vi Halmstad och gick norrut förbi Tjuvahålan och ost om Tylön. Vädret var grått med lätt regn till och från. Vinden var frisk från SW. Ett antal övningsmoment betades av innan vi förtöjde i Glommen för lunch ombord. På eftermiddagen ringde Radio Halland för en intervju med mig. Övningarna fortsatte under eftermiddagen med tilltagande sjögång som inte alla ombord var bekväma med. Efter tilläggningsövningar i Varbergs handelshamn förtöjde vi 16.00 på paradplats i Varbergs gästhamn vid Campus. Vädret hade nu blivit mycket vänligare med sol. Snabbt kom många åskådare, så det var bara till att ha öppet skepp direkt. Hallands Nyheter kom och gjorde ett trevligt reportage. Någon timma senare bjöd ROSIG på cocktailparty ombord för besättningens nära och kära, av vilka flera kommit från Göteborg för att besöka oss. Kvällens middag avnjöts på en lokal restaurang.

11/7 Det blev lite trixande innan vi kom från kajen eftersom flera fritidsbåtar tillkommit efter vår ankomst dagen innan. Vi tog oss norrut längs den smala remsa av halländsk skärgård under tiden som övningsledningens klurigheter betades av. Först norr om Bua kunde man tala om skärgård Det är mina hemmavatten kring Vändelsöarna. Färden gick in i Kungsbackafjorden förbi Gårda Brygga, Gottskär och Mönster med ständigt nya utmaningar från övningsledningen. Vi förtöjde i Lerkil och inmundigade lunchen i solen på kajen. Några militärleder avverkades under eftermiddagen. Bunkring skedde för andra gången på jubileumsresan, nu på Styrsö. Kl. 18 ankom vi till Maritiman i Göteborg där jag backade in längs med f.d. HMS Marieholm och förtöjde utanpå Stormprincess och Esab IV. ROSIG debarkerade och så gjorde även jag. Chieften stannade kvar ombord och höll ställningarna tills Åke tog över den 12/7.

Etapp B 1, Göteborg – Lysekil (Åke Foghammar FC)

Etapp B 2, Lysekil – Strömstad (Åke Foghammar FC)

Etapp B 3, Strömstad – Göteborg (Göran Ringqvist FC)

18/7 Liggedag i Strömstad. Ytterligare en charter nu med Svenska Flottans Reservofficers- förbund i Göteborg (SFRO-G), vilka embarkerade under em/kväll. Även dessa reservare hade förberett ett gediget övningsprogram.

19/7 Avgång från Strömstad var satt till 09.00. Strax innan avgång meddelade chiefen att han inte hade något kylvatten från BB HM. Maskinen stoppades, filtret togs loss och rengjordes. Det visade sig dock att impellern måste bytas. Den gamla kunde lätt tas ur, eftersom den var helt ren på vingar. Det blev svårare att få dit den nya, men efter någon timmas slit och en blåsa i handen kunde jag kasta loss från Strömstad med 8 man ombord. SFRO-G har en ambassadör i Oslo, vilken vi plockade upp i Havstenssund. Kajplats för natten var bokad på Väderöarna, så några moment i övningen fick strykas för att vi skulle komma i tid. En delikat måltid avnjöts i restaurangen med tillhörande dryck och sång därtill.

20/7 Avgång Väderöarna utan problem. Körning inomskärs under överinseende av övningsledaren. Tilläggnings vid Guleskärs kajen i Kungshamn för att fylla vatten samt äta lunch ombord. Därefter gick vi ut i sjölädan syd om Hållö, där det gick en del sjö. Åke anslöt med sin Buster för att ta några bra bilder. Vid Ramsvik, norr om Lysekil övades tilläggnings. Fortsatt färd till Fiskebäckskil och Kristineberg, där Göteborgs Universitet bedriver marinbiologisk forskning. Här fick vi en guidad tur i anläggningen samt intressant information angående den verksamhet man sysslar med. Middag ombord.

21/7 Innan avgången från Kristineberg övade vi bl.a. att ta horisontella vinklar med sextant. Efter att vi kommit förbi universitetets mätbojar tog vi styrbord in i Gullmarsfjorden. Därefter sydvart under Skaftöbron genom Nordströmmarna och ut på Koljöfjorden. Här gjordes en fartkontroll i en mätbana. Genom Malö strömmar tog vi oss ut till strax ost om Gullholmen där vi lunchade. På eftermiddagen fortsatte vi söderut via bl.a. Mollösund och Lilla Sillesund för att strax innan kl. 19 förtöja på Knippla. Middag äts på en av ortens pizzerior.

22/7 Vid niosnåret lämnade vi Knippla och gick västerut mot Stora Pölsan. Sydväst därom blev ubåten Ulven minsprängd av en tysk mina år 1943. Alla de 33 ombord omkom troligen omedelbart. Vår övning fortsatte med att träna på att hålla konstant avstånd till Stora Pölsan när vi körde runt ön. Så småningom drog vi oss söderut förbi Hönö-Klåva och Vinga till Styrö för en tredje och sista bunkring på jubileumsresan innan Stockholm. Lunchen intogs ombord. På eftermiddagen bedrevs diverse övningar i södra skärgården innan vi lade till vid Sjösportskolan i Långedrag för att släppa i land vår man från Oslo, vilken hade ett tåg att passa. Strax efter kl 16 kunde jag åter knyta fast vid Maritiman i Göteborg på samma plats som den 11/7. Våra roll-ups ställdes upp i Maritimans entré.

23/7 Liggedag i Göteborg. Proviantering inför nästa etapp.

Etapp GK A, Göteborg – Töreboda (Göran Ringqvist FC)

24/7 Kl. 09.00 gick vi loss från Maritiman i Göteborg för att bege oss uppströms Göta Älv till Vänersborg. Med ombord fanns bl.a. 5 st Sjövärnsskårs ungdomar från Ystad. Dom fick turas om att vara rorgångare, utkik och däcksmän. Lunch under gång. Först i Ströms sluss i Lilla Edet fick man chans att träna på hur man hanterar fartyget i en sluss. Denna kunskap blev satt på prov i de fyra slussarna i Trollhättan med en nivåskillnad på totalt 32 meter. Efter Trollhättan finns ytterligare en sluss vid Brinkebergskulle. Under eftermiddagen fick jag flera samtal från gästhamnen i Vänersborg där man undrade hur dags kommer ni? Svårigheten är att gissa på hur lång väntetiden vid slussning och broöppning är. När vi kom fram till Vänersborg kl. 18.00 stod där ett 10-tal personer och väntade på oss, däribland en journalist från lokaltidningen som fick sig en intervju. Öppet skepp någon timma innan vi begav oss på jakt efter en restaurang på stan.

På första parkett vid minsveparen M20s turnéstopp i Vänersborg

Många hade väntat i timmar. Spanat, längtat och parkerat sig på första parkett. När så jubilarer äntligen gled in i gästhamnen i Vänersborg väcktes minnen till liv hos flera av minsvepsentusiasterna på plats.

Som TTELA tidigare berättat är den legendariska minsveparen M20 ute på en jubileumsturné med anledning av att fartyget fyller 80 år i vinter. En bedrift i sig eftersom minsveparen byggdes för att hålla i upp till 15 år.

– Vi siktar på att hon blir minst 100 år, hon går som en klocka, meddelade befälhavaren Göran Ringqvist när båten lade till i Vänersborg under lördagskvällen.

Stoppet i gästhamnen var efterlängtat av flera och bland åskådarna på plats var det många som passade på att gå ombord på båten.

– Besöket framkallar nostalgi hos många av oss äldre. Jag mönstrade på en M-båt 1948, berättade 93-åriga John Malm.

M20 sjösattes 1941, som en av totalt 24 mindre minsvepare som flottan

lät bygga som försvar mot sjöminor under andra världskriget. Efter kriget användes flera av minsveparna som utbildningsfartyg för sjöofficerare.

Roland Larsson, 77, gjorde delar av sin militärtjänstgöring på en av dem.

– Det var tider det, minns han, glad över att kunna visa fru, son och barn vad han pysslade med i unga dagar.

Andra på plats nöjde sig med att beskåda minsveparen och dess besättning från första parkett – på sittbänkarna i gästhamnen.

– Vi har det bra i kvällssolen, bedyrade Ingegerd Gustafsson och hennes väninna.

Lördagens resa från Göteborg till Vänersborg tog dryga nio timmar, vilket var ett par timmar mer än vad som först beräknats. För några av ungdomarna i besättningen blev det sluss-premiär.

– Vi har ett gäng ungdomar från Sjövarnsskåren i Ystad med oss på den här turnén och de hade aldrig slussat tidigare, så det blev en upplevelse i sig, uppgav Göran Ringqvist.

Efter mat ute på lokal i Vänersborg drömde M20:s manskap om en god natts sömn. Under gårdagen fortsatte nämligen jubileumsturnén med ett inplanerat stopp vid Läckö slott. Därefter är tanken att färden går vidare mot Stockholm (M20:s hemvist) igen.

– Den 1 augusti är turnén över. Då har vi varit ute sedan den 29 juni. I sol, regn och sjögång, båtlivet är fantastiskt, konstaterade Ringqvist och rättade till kaptensmössan.

Monica Sahlbäck
monica.sahlback@ttela.se 0520-42 26 07

Ett hungrigt manskap, "vad blir det för mat?", lät det när besättningen tog fast mark.

Men innan krubb gjordes båten redo för att ta emot besökare som ville ombord.

John Malm, med erfarenhet av jobb på minsvepare, var en av alla som ville känna gunget.

Nyheter

MÅNDAG 26 JULI 2021

10

25/7 Nu bar det av ut på Sveriges största innanhav, Vänern. Det blev en annan utmaning för våra sjövarnsskåristen att även få preparera sjökort, navigera och hantera bestick och pejlskiva. Vi hittade fram till Navens fyr och gick med god fart in i Ekens skärgård. Detta blev en ny erfarenhet för ungdomarna från Ystad, som inte har någon skärgård alls. Vi gjorde ett stopp på en och en halv timma vid Läckö slott för lunch och sightseeing. Färden gick under eftermiddagen vidare förbi Mariestad och under Torsöbron till Sjötorp. Här fick man en föraning av vilken typ av slussning som är aktuell i Göta Kanal. Kl. 18 var vi förtöjda i övre bassängen i Sjötorp. Öppet skepp med många intresserade. Efter middagen på restaurangen i gästhamnen fick vi en guidad tur ombord på hjulångaren Eric Nordevall II av vår chief på denna etapp. Han tjänstgör även som chief på Eric N.

26/7 Nu gällde det att komma först i kanalen för att inte hamna efter ett antal fritidsbåtar, vilka då hade legat före i slussningarna. M 20 fyller nämligen ensam upp hela slussen. Vi avgick därför en halvtimme innan öppning, vilket visade sig vara ett smart drag. Slussar järnvägs- och vägbroar avverkades i rask takt. I Godhögen blev det dock stopp. Ett åskväder närmade sig och kanalen stängdes. Om det blir strömbavbrott kan slussportarna stanna i ett ogynnsamt läge. Vi fick vänta ut åskvädet under en timma tills det dragit över. Det blev lite väl dramatiskt när vi stod på bryggan

och tittade på radarbilden. Plötsligt slog blixten ned i en vedhög 25 m från båten. Det blev en väldig knall och det luktade bränt. Då gick vi ned från bryggan.... Resten av färden gick bra och vi förtöjde kl 15.15 i Töreboda.

Där var det dags för besättningsbyte inför etapp GK B. En journalist från Mariestads Tidning mötte upp och fick stoff till en artikel. En del av besättningen från etapp GK A hade även bokat sig för GK B och stannade kvar. Våra käcka Sjövärnskårister lämnade oss däremot. Med delvis nya medlemmar lämnade vi Töreboda.

Etapp GK B, Töreboda – Motala (Göran Ringqvist FC)

26/7 Efter besättningsbytet i Töreboda hade vi bara en dryg timma till natthamnen i Vassbacken. Där var också stort intresse för M 20 och vi hade öppet skepp. Middagen bestod av hamburgare som vi grillade på kajen.

27/7 Vi avgick från Vassbacken redan 08.00 för att komma till första slussen i Tåtorp när kanalen öppnade kl 09.00. Efter att ha slussat uppför sedan Vänern var det nu dags för den första nedåtgående slussen. Sjön Viken låg framför oss med i början grunt vatten och smala passager. Smalt blev det också längre fram i Spetsnäskanalen. Här går det inte att mötas och för att komplicera det hela är sikten även skynd. Vi kom fram till Forsvik där vi förtöjde för lunch och rundvandring på bruksområdet. Efter två timmar var vi nöjda och lämnade Forsvik bakom oss. Ute på Bottensjön fick vi sällskap med en annan gråmålad båt som dock visade sig vara en större fritidsbåt i plast. Vi passerade Karlsborg efter viss väntan på broöppning. Väl ute i Vättern girade vi styrbord in till gästhamnen vid fästningen. Där gjorde vi fast längst ut på nocken vid en brygga som var rivningsfärdig. Besättningen gavs tillfälle att besöka Karlsborgs Fästning, medan jag stannade kvar i fall träbryggan skulle rasa. Märkligt nog kom en dam från Skövde ombord. Hon hade åkt till Karlsborg för att möta oss och blev besviken när vi inte lade till inne i Karlsborg. Hon åkte då för att besöka vänner som låg med sin båt i gästhamnen vid fästningen. Simsalabim, där låg M 20 mitt framför ögonen på henne. Hon blev otroligt glad och stannade länge ombord med sina vänner. Efter två timmars uppehåll gick vi så vidare och korsade Vättern i ett stilla regn. I Vadstena var det mer än vanligt trångt vid vändningen i vallgraven. Man hade lagt ut Y-bommar som tog upp halva ytan. Det var inte många centimeter kvar vid vändningen. En handfull mängd personer kom ombord under öppet skepp. Middag intogs på en restaurang vid gågatan. Därefter vidtog ett trevligt samkväm i mässen. Det var sista kvällen på jubileumsresan för mig.

28/7 Efter en kort ombasering på ca en timma från Vadstena till Motala förtöjde vi 09.35. Här följde besättningsbyte till etapp GK C+D med Grabbarna Boys.

Etapp GK C, Motala – Söderköping (Åke Foghammar FC)

Etapp GK D, Söderköping – Stockholm (Åke Foghammar FC)

Sista etappen på Jubileumsresan.

Dagstur med militärhistoriskt tema och besök på Artipelag. 2021-09-26 (Göran Ringqvist FC)

26/9 Kastade vi loss från Vasabryggan kl. 09.00 med 10 personer ombord. Under färden till Artipelag berättade Tomas Kilström om de militärhistoriskt intressanta platserna. Redan vid Kastellholmen startade guidningen som fortsatte med bl.a. Beckholmen, Fjäderholmarna, Sveriges och Danmarks holmar. Så var det då dags att efter Skurusundet gå in i Baggenstäket. Där finns enormt mycket att berätta om, allt ifrån Knapens hål till slaget om Stäket. Vi ankom kl. 10.45 till Artipelags flytande gästbrygga. Deltagarna hade möjlighet att besöka museet eller att promenera runt i området innan pytt i panna med ägg serverades på däck. Under uppehållet fick vi besök av Ulf Hjelmgren med familj. Ulfs 90-årige svärfar Hans Ingelman var befälhavare på M 15 under några år i slutet av 50- och början av 60-talet. Det blev ett kärt återseende för honom. Mätta efter lunchen gick vi söderut till Grand Hotell Saltsjöbaden, om vilken det även fanns en historia att berätta. Återfärden gick samma väg tillbaka och vi var förtöjda vid Vasabryggan strax före kl. 16.00.